

Tekort arbeidskrachten in bouw? Drie aandachtspunten

(Sponsored content)

Het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) constateerde in oktober 2017 dat maar liefst 27 procent van de woningbouwers te maken heeft met een personeelstekort. In de utiliteitsbouw ligt dat cijfer rond de twintig procent en ook wegenbouwers en grond- en waterbedrijven hebben meer mensen nodig.

Wat moet er gebeuren? De drie belangrijkste aandachtspunten op een rij.

Volgens het EIB zijn er in de periode 2018-2022 zeker 55.000 nieuwe arbeidskrachten nodig in de uitvoerende bouw. Dat komt door meer werk en de vervanging van uitstromend personeel. Ook in andere technische sectoren, zoals de installatiebranche is grote behoefte aan vakmensen. Voor een oplossing is op veel fronten inzet nodig, met imagoverbetering als een van de kernpunten.

Drie aandachtspunten

Het tekort aan arbeidskrachten is deels een gevolg van de gegroeide orderportefeuille. Er is weer veel vraag naar nieuwbouwwoningen en dat geldt ook voor de renovatie van woningen, kantoren en scholen. Daarnaast is er meer geld beschikbaar voor de aanleg van wegen en andere infrastructuur. Daar komen andere opgaven bij, zoals de gewenste massale verduurzaming en het gasloos maken van woningen.

Het tekort is ook een gevolg van de achter ons liggende crisisperiode. Bouw- en installatiebedrijven zagen de productie sterk dalen. Bedrijven kwamen in grote problemen, vielen om of verminderden hun personeelsbestand. Zo gingen er tienduizenden banen verloren. Een deel van dat banenverlies werd opgevangen door natuurlijke in- en uitstroom, zoals pensionering.

De sector zal zich nu gezamenlijk moeten richten op de drie belangrijkste aandachtspunten:

1. Optimaliseren van werk

Een belangrijkste eerste stap om het personeelstekort op te lossen is het optimaliseren van het werk. Een slimme organisatie, het optimaliseren van processen, foutloos werken en het benutten van arbeidsbesparende technieken zoals prefab zijn een belangrijke stap. Daarnaast is het van groot belang om de medewerkers die in de branche werken te koesteren. Bied kansen voor ontwikkeling en groei en zorg voor uitstekende arbeidsvoorwaarden. En zorg dat ouderen tot hun pensioen kunnen doorwerken door het werk op hun mogelijkheden aan te passen.

2. Inhaalslag maken met opleiden

Het opleiden van nieuwe medewerkers is een tweede mogelijkheid om het personeelstekort aan te pakken. Er moet een flinke inhaalslag worden gemaakt, want tijdens de crisis is de belangstelling voor technische opleidingen sterk verminderd. Volgens Bouwend Nederland zouden de komende vijf jaar zo'n veertigduizend jongeren voor een technische opleiding moeten kiezen. Er worden onorthodoxe maatregelen bedacht: voorzitter Maxime Verhagen opperde tijdens de Dag van de Bouw in 2017 een 'werkgarantie' om jongeren te verleiden bouwvakker te worden.

Er zal wat moeten veranderen, want de belangstelling voor praktische opleidingen loopt terug. Volgens de VO-raad (middelbare scholen) en de MBO-Raad heeft dat veel te maken

met ouders die hun kinderen liever naar vmbo-t, havo of vwo zien gaan. Een lichtpuntje is dat het aandeel vmbo-techniek in de basisberoepsgerichte- en de gemengde leerweg stabiel bleef, ondanks een terugloop met duizenden vmbo-leerlingen. Binnen de kaderberoepsgerichte leerweg was er zelfs een stijging van 1%.

Schouders eronder

Het Techniekpact van overheid, onderwijs, ondernemers en vakbonden werkt aan een brede, duurzame aanpak om de instroom te verbeteren. Zo bepleiten ze dat op elke basisschool techniek wordt gegeven, zodat leerlingen er al vroeg mee in aanraking komen. De leerkrachten moeten daarvoor worden bijgeschoold. Andere kernpunten zijn een betere aansluiting van het voortgezet onderwijs naar het mbo en hoger onderwijs, zodat tussentijdse uitval wordt voorkomen. Ook samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven wordt gestimuleerd. Vakkrachten moeten volgens het pact worden behouden door te investeren in duurzame inzetbaarheid.

Ook brancheorganisaties timmeren aan de weg. Zo zorgt Uneto-VNI samen met het Opleidings- en ontwikkelingsfonds voor het Technisch InstallatieBedrijf (OTIB) en de technische Detailhandel (OFED) dat de Installatiebranche en de technische detailhandel herkenbaar zijn en door jongeren gezien worden als aantrekkelijke branche om in te werken. Dat gebeurt onder andere door op scholen uitdagende activiteiten te organiseren. Een belangrijk onderdeel is TechniekTalent.nu, dat werkgevers ondersteunt. Ze vinden er antwoorden op vragen zoals 'Hoe krijg ik meer vrouwelijk technisch talent binnen' en 'Hoe vind ik geschikte stagiairs?'.

Instroom

Ook als het aantal leerlingen in technische opleidingen weer op het niveau van voor de crisis komt, levert dat 'slechts' 45% van de totale instroombehoefte op in de periode 2017-2022. Er is dus meer nodig, zoals de inzet van werklozen, buitenlandse arbeidskrachten en het (per saldo) losweken van mensen uit andere sectoren. Na Polen groeit het aantal Bulgaren en Roemenen dat in Nederland werkt. En de verwachting is dat door de Brexit veel Polen niet meer in het Verenigd Koninkrijk aan de slag gaan, maar voor de Nederlandse arbeidsmarkt beschikbaar komen. Dit levert naar verwachting 20% van de benodigde medewerkers op.

3. Medewerkers uit andere sectoren aantrekken

Een derde bron voor medewerkers is het aantrekken van medewerkers uit andere sectoren. Wellicht zijn mensen die tijdens de crisis noodgedwongen uit de techniek vertrokken te verleiden om terug te keren.

Aanpak imago techniek

Daarbij spelen goede arbeidsvoorwaarden een belangrijke rol, maar ook het imago van techniek. Bij de ondertekening van het 'Techniekpact' door overheid, onderwijs, bedrijfsleven en vakbonden kwamen jongeren aan het woord.

Onder leiding van astronaut André Kuipers slaakten de jongeren een hartenkreet: "Nederland: geef ons het imago dat we verdienen! Wij leren en werken in de techniek. Daar zijn we trots op. Nederland draait op techniek. Wij zijn de motor van de maatschappij, zonder ons staat alles stil. (...) "Veel mensen denken bij techniek vooral aan blauwe overalls en vieze handen. Lange werkdagen in donkere ruimtes, met veel herrie en weinig afwisseling.

Kom op! De wereld is veranderd. Dat klopt al jaren niet meer. (...) We zijn toe aan een beeld dat bij ons past! Wij werken met hi-tech apparatuur, computers, robots en de meest geavanceerde technieken. We bedenken en maken de mooiste dingen. Zet ons in de media niet neer als kansloze vmbo'ers of mbo'ers. In alle techniekopleidingen sta je vooraan bij nieuwe ontwikkelingen. Daarna is er volop kans op een goede baan. Dat verdient een plaatje dat klopt met de werkelijkheid."

Om hun verhaal kracht bij te zetten, lanceerden ze www.techniekbeeldbank.nu: een beeldbank met eigentijdse foto's van het werk in de branche. Handig voor journalisten die naar hun smaak te vaak achterhaalde beelden plaatsen." Ook medewerkers en ondernemers die al actief zijn in de techniek kunnen van het initiatief leren door vragen te stellen zoals: wat straal ik uit? Of hoe breng ik tijdens verjaardagen en netwerkactiviteiten mijn enthousiasme voor dit prachtige vak over?

Een artikel van NCOI Techniek & Veiligheid